Komposition

Att komponera betyder att "sätta samman".

Eftersom varje bild är samansatt av olika beståndsdelar så har alla bilder en komposition.

En välgjord komposition ska antingen göra bilden mer lättolkad eller mer intressant. Kanske få den att sticka ut?

Då man talar om komposition så handlar det därför om hur beståndsdelarna samverkar med varandra och vilket intryck det ger på betraktaren.

Komposition är alltså ett hjälpmedel för att skapa intryck på omgivningen och det sker antinget medvetet eller omedvetet.

Komposition

Det första valet då det gäller bild gäller formatet. Dels storleken men också proportionerna.

Landskap 3:2

Landskap 4:3

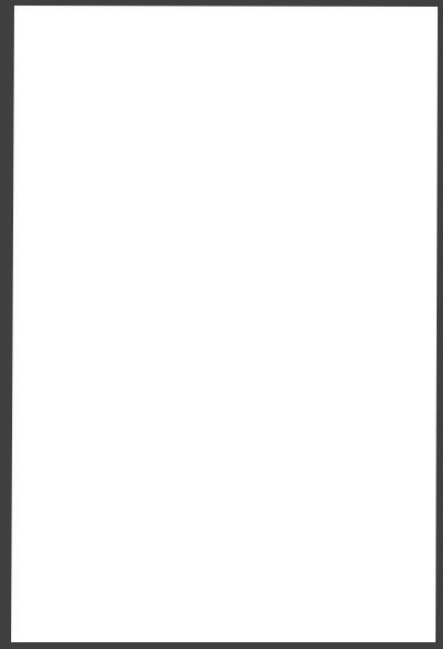

Porträtt 2:3

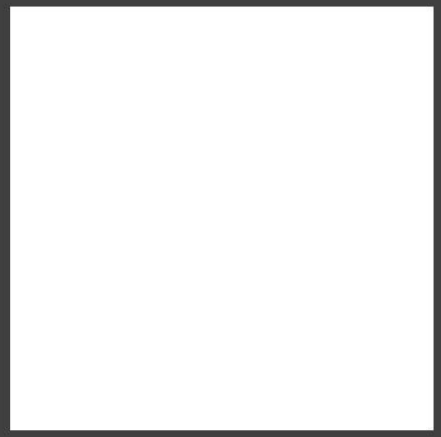

Kvadratisk

Då vi ser med två ögon ser vi i landskapsformat. Landskap upplevs därför som naturligt och lugnare än porträttformat som är ett "starkare" format. Det ovanligare kvadratiska formatet utstrålar stabilitet. För porträtt används oftast porträtt-formatet.

Blickpunktens positionering.

Även motivets position påverkar betraktaren.

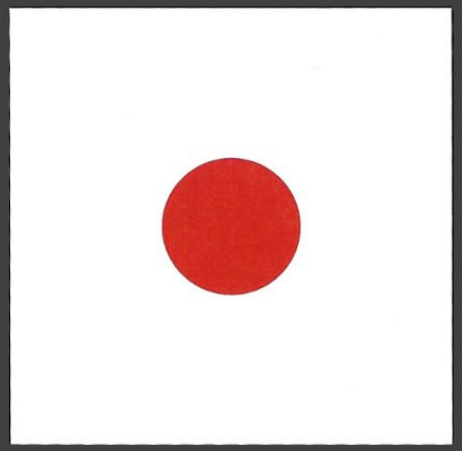

Statiskt

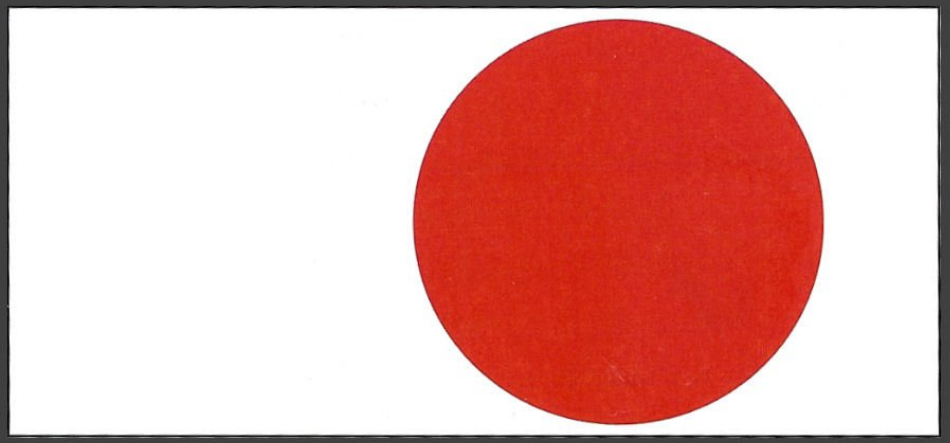

Påträngande

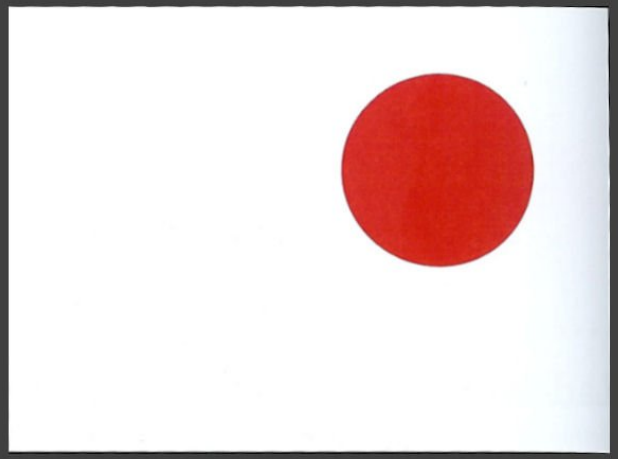

Klassiskt harmoniskt

Oroligt

Bara genom att flytta motivet kan man skapa helt olika kompositioner.

Tänk att den röda pricken är ett ansikte.

Om den "tomma" delen kring motivet är viktig för helheten så talar man om "aktiv luft".

Horisontalen

Horisontella linjer i bilden ger den mest harmoniska känslan. Här finns flera horisontella linjer och blicken leds antingen från nederkant eller överkant mot bänken.

Observera att linjer inte behöver vara heldragna för att upfattas som linjer.

Mönster eller enstaka objekt som ligger i rad upplevs också som linjer.

Vertikalen

Vertikala linjer uppfattas som starka och motstånds-kraftiga. Ett monument eller en påle som man vill ska uttrycka styrka gör sig alltså bättre stående än liggande.

Diagonalen

Diagonalen upplevs ofta mer dynamisk och associerar till förändring. Håller pålen på att falla? Eller håller någon på att resa den igen?

En diagonal komposition kan vara spännande.

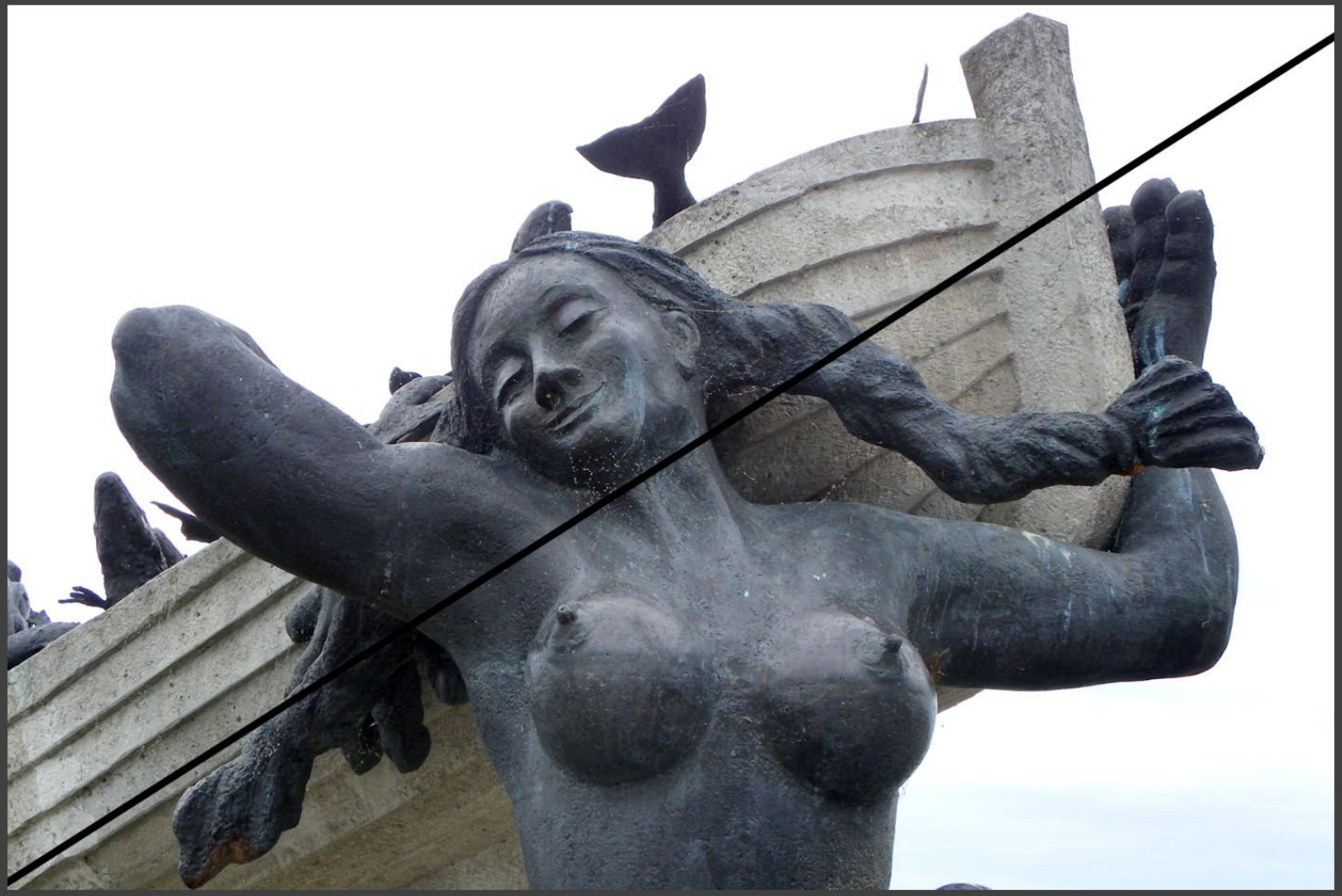

Korsande linjer

Då linjer korsas leds ofta blicken till linjernas korsningspunkter.

De sneda linjerna framhäver stökigheten och virrvarret i trafikapparaten och förstärker dessutom intrycket av snapshot.

Central-perspektiv

Att alltid placera motivet i mitten kan bli tråkigt. Här hjälper dock linjerna i bryggan till att skapa djup vilket genast gör bilden mer levande.

Former

En betraktare söker instinktivt efter en visuell stig som kan leda genom bilden. Försök alltså skapa ingångar och vägar.

Välbekanta former hjälper betraktaren förstå budskapet. Cirkeln är hel och mjuk. Rektangeln tung och fast. Triangeln oerhört stabil om den står på sin bas. Annars extremt ostadig. Etc.

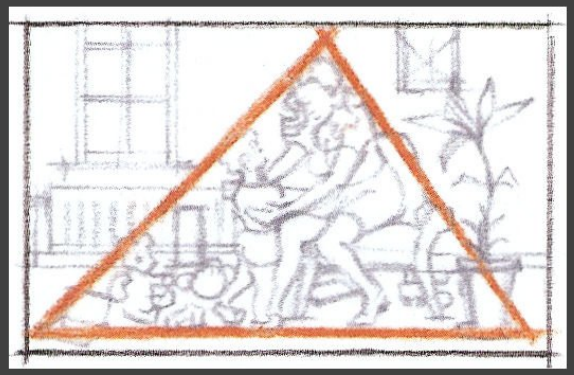

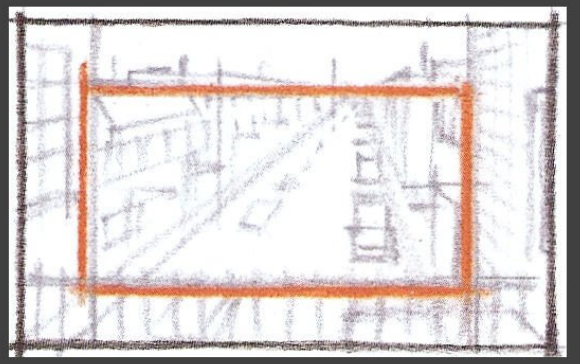

Blickfång

Varje parti i bilden som lockar till sig betraktarensblick mer än andra är ett blickfång.

Ett tydligt blickfång gör bilden lättillgänglig.

Att renodla ett enda blickfång är ett effektivt sätt att få bilden att stå ut. Används därför mycket i reklam och bildjournalistik.

Fler jämnstarka blickfång gör bilden mer krävande men kanske också intressantare eftersom fler relationer uppstår.

Oönskade blickfång bör naturligtvis undvikas.

Blickfång är sådant som är intressant i verkligheten, avvikande färger, avvikande ljushet och kontrastrika partier.

Mycket möda läggs därför många gånger på att få skärpan just på blickfånget och lägga resten i oskärpa.

Att bryta mot reglerna

Det finns ännu fler regler att tänka på då det gäller komposition. Men tänk då på att reglerna bara är tumregler. Finns det skäl att bryta mot reglerna och det känns rätt så gör man det. Genom att bryta mot en bild-konvention så kan man få en bild som står ut. Ofta uppstår faktiskt ett foto-mode på så sätt.

Och då kan det vara bra att känna till kompositionsreglerna?